

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za SIBENIK i AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću mjesечно K 1-25, godišnje K 15—. Za INOZEMSTVO suviše poštara. — Plativo i uživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

VECERNJI LIST

Izlazi utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNIČTVO I UPRAVA „Hrvatske Rieči“ nalaze se u „Hrvatskoj Tiskari“ (Dr. Krstelj i drugi). — Rukopisi ne vraćaju se. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Tisk „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drugi). — Vlastnik, izdavač i odgovorni urednik JOSIP DREZGA.

OGLASI PO CIENIKU.

God. IX.

Broj 799

ŠIBENIK, utorak 25. veljače 1913.

Francezka vojna reforma.

U posljednje vrieme prevladava u francuzkoj javnosti govor o vojnoj reformi. Ovi glasovi, koji su s početka bili samo naklapanja, sve se više obistinjuju i k realizovanju privode, pa je čak — makar i privatno — i u francuzkom parlamentu bilo govorova o tom. U kuloarima francuzke komore upitali su zastupnici ministra predsjednika Brianda, da li vlada sprema kakve osnove u pogledu vojne reforme. Iako je ministar predsjednik s velikom rezervom odgovorio na ovo pitanje, iako je donekle zatajio vladin rad u ovom pravcu, te nazvao dotične vesti neistinitima, ipak se danas već javno zna, da su po sredini tri zakonske osnove o vojnoj reformi, šta više već se govori i o pojedinostima, koje su zadržane u tim zakonskim osnovama. Danas se zna već za sigurno, da su dotične osnove u ministarstvu u glavnom već izrađene i dok budu gotove još nekoje pojedinosti, mogće bi doći i pred komoru. Razumljivo je svakako rezervno držanje francuzke vlade i njezinog tajenja ovih osnova, jer se za njima skriva ogromna svota, koja se mora investirati, pa se onda nastoji samo stvoriti dobar teren i zagrijati javnost za vojnu reformu. Cijela francuzka štampa dala se je u službu vojne reforme; ona nastoji, po što po to, da pridobije za nju francuzku javnost i narod. Francuzka štampa najviše upozorava na njemačku vojnu reformu, koja će, kad se provede, stvoriti njemačku vojnu silu mnogo jačom nego što je francuzka. „Petit Parisien“ napominje naoružavanja ostalih država i opominje Francuzku, da budno bdiće nad njemačkim naoružanjima, a i druge novine pune su vatreñih rieči za vojnu reformu.

A šta se hoće sa tom reformom? Dva su cilja, koja su lebdila pred očima stvarača vojne reforme: s jedne strane, hoće se da se nabavi bolja municija, hoće se bolje da utvrde utvrde, da se vojničtvu bolje naoruža i da se pribavi dobar materijal, a s druge se opet strane kani vojnom reformom ponovno uvesti trogodišnje aktivno vojno službovanje. Da se provede ove reforme, potrebeni su naravno i krediti. Ponajprije će se tražiti od parlamenta da odoobi kredit od 70 do 80 milijuna franaka, da se još u ovoj godini nabavi bolji ratni materijal. Radi se o modernizovanju tvrdjava, o nabavi Haubitovih topova, kao i o nabavi automobila za prevažanje muničije, a također se kane povećati i zalihe baruta i taneta za topništvo.

Nazad malo godina stala se je praviti u našoj zemlji žesta nazvana „smrekovača“, koja je postala veoma obljuženo piće preko zime, a i ljeti uslijed velike vrućine pije se u razvodjenju stanju. Bila je i odlikovana na više izložaba. Pošto se ovo piće pravi od ploda smrekе t. j. od bobica, naravna je stvar, da su ove dobile neku vrednost. U početku plaćalo se je 100 kg bobica po 3 krune i bilo ih je u izobilju, danas se plaćaju i po 14-16 K q. 100 kg., ali ih nema dovoljno. Koliko današnja trgovina traži, te smo baš ovim člankom htjeli upozoriti nadležne fakture na uzrok nestaći nekad zapuštenog, ali danas koristnog ovog grma.

Ne cemo da ovim pišemo stručnu studiju o životu i rastu naše smrekе, jer to naš zadatok nije, već cemo samo iz-

Čuvajmo i smreku!

Do nazad par godina smrek našoj zemlji, a osobito po Zagori, bila je do sadan grm, tako da smo joj navještavali rat do izkorenuća. Tada nitka nebi ni posmislio, da ova smrek sa svojim bodljikama može jedan dan postati veoma koristan i unosan grm, koji će tražiti ne više progonstvo, već zaštite i to ne radi sebe i za sebe, već radi nas i našeg interesa.

Nazad malo godina stala se je praviti u našoj zemlji žesta nazvana „smrekovača“, koja je postala veoma obljuženo piće preko zime, a i ljeti uslijed velike vrućine pije se u razvodjenju stanju. Bila je i odlikovana na više izložaba. Pošto se ovo piće pravi od ploda smrekе t. j. od bobica, naravna je stvar, da su ove dobile neku vrednost. U početku plaćalo se je 100 kg bobica po 3 krune i bilo ih je u izobilju, danas se plaćaju i po 14-16 K q. 100 kg., ali ih nema dovoljno. Koliko današnja trgovina traži, te smo baš ovim člankom htjeli upozoriti nadležne fakture na uzrok nestaći nekad zapuštenog, ali danas koristnog ovog grma.

Ne cemo da ovim pišemo stručnu studiju o životu i rastu naše smrekе, jer to naš zadatok nije, već cemo samo iz-

konje Marko i Ranko, blizi rod, djeca dvoga rođenja braće, a moji zakoniti župljani.

Nit je vidim njih, nit oni mene. Ali je ta, da dok oni ni ne sanjaju o svome popu, da iza živice na dronjalu u se vlagu iz zemlje uskriva i kostobolji zimnicu priprema, kad su mu u vikoj kuli na dohvatu meki dušeci, da na njima kulje razvalja — ja u to uši načulio, te svaku njihovu tuvinu i u pameti sregujem, o čemu mladi i nestorski između sebe uzure, te nevinu jedan drugome povjeravaju svoje misli i želje.

Zivi su oni, nu još je upornija i živila krv u njima, i ta im ne da mira, jer da miruju, ne bi bili djeca — i kotrljavje se i po travi sa mete k meti valjuškajuć, najstrag se doturaše do željezničkih „šina“, pričmu ih opipavati i rukama obamijerati.

Brzo će, Marko, „makinja“ ozg. Iš, da nam je „šold“, pa ga položiti na „šinu“, da ga zgnjavi! Šta bi ga rastegla! — povjerljivo će Ranko rodjaku, a vidi se, da ga posao zanimá.

Iš, da nam ga je! — ponovi istu ushićen Marko. — Imas li ga ti?... Odavna se nije ogrijđ u mojim rukama, već kad one onomadne popio ljekariju, maja mi je bila dva dala.

Tako ti je i kod mene! — priveza Ranko svoju.

Uzkršnji i uživo u Šibeniku.

Naši su u Šibeniku.

Gradjanski rat u Turskoj.

Carigrad, 25 veljače. Govori se, da se je veliki vezir, iz straha pred pristašama umorenog Nazim paše, zaklonio u njemačko poslanstvo.

Između pristaša Nazimovih i pristaša mladoturskog odbora došlo je na Čataldži do otvorenog boja. Na obe strane ima sva sila mrtvih i ranjenih.

Dva bataljuna infanterije u blizini Carigrada uzbuniše se zahtjevajući odstup mladoturske vlade. Adjutant Sultanov obećao im je da će im biti udovoljeno nakon sklopljenja mira.

Mirovni pregovori.

London, 25 veljače. Hakki paša prihvatio je notu vlasti, upravljenju dne 17 siječnja Porti, za podlogu daljnih mirovnih pregovora te se je dao informirati o novim zahtjevima Bugarske. Bugarska zahtjeva, da međašna linija bude bliže Carigradu; nadalje zahtjeva ratnu odštetu i da Turska 15 dana nakon započetih mirovnih pregovora razoruža.

U Drinopolju.

Sofija, 25 veljače. Bugarska vlada saobćila je zastupnicima velevlasti, da ne može pristati da se u Drinopolju odredi neutralna zona za strane državljane, ali je voljna dozvoliti da ovi mogu izći iz Drinopolja.

Bugarsko-rumunjski spor.

Sofija, 25 veljače. Zastupnici velevlasti predali su bugarskoj vladi notu, u kojoj se predlaže da rješenje bugarsko-rumunjskog spora preuzme svih 6 velevlasti. Ministarsko je više zaključilo, da će ovo posredovanje prihvati, ako ga i Rumunjska prihvati.

Berlin, 25 veljače. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ konstatiра da se primiče rješenje bugarsko-rumunjskog spora.

Ratne operacije spriječene.

Sofija, 25 veljače. Uslijed velike snažne mečave ratne operacije su za nekoliko dana spriječene.

Rusija i Austrija.

London, 25 veljače. Postoje opravdane nade da će se na poklarskoj reuniji, koja će se sastati dne 27 ov. ov. mja., izgladiti opreke koje postoje između Austrije i Rusije.

Crnagora odbija austrijski Crveni Krst.

Beč, 25 veljače. Austrijska vlada ponudila je Crnojgori jednu sanitetsku kolonu austrijskog Crvenog Križa. Crnogorska vlada je to iz opreznosti odbila.

Poraz Turaka na Galipolu.

London, 25 veljače. „Daily Chronicle“ javlja, da su Turci ponovo na Galipolu kod Bulairia pretrpjeli strašan poraz te se dali u divlji bieg.

Iz hrv. i slov. zemalja.

Jezično pitanje u Bosni.

Beč, 25 veljače. (Brz. „Hrv. Rieči“). Naprotiv vesti, da je došlo do prekinača pregovora između Bišinskog i čianova bosanske saborške deputacije, službeno se izjavlja da pregovora između Bišinskog i deputacije vobče nije ni bilo, niti su pregovori bili zamišljeni. Bišinski je samo primio deputaciju, saslušao njene želje u jezičnom pitanju te izložio stanovište vlaste. Vlada nije stavila u izgled nastavak pregovora.

Hrvatsko-slovenski klub i prilike u Banovini.

U „Riečkim Novinama“ čitamo: Hrvatsko-slovenski klub absolutno ne pušta s voda hrvatsko pitanje i živo radi otko tko, da se užpostavi ustav. Jedan je od zastupnika tog kluba, boraveći ovih dana u Zagrebu, rekao, da je rok za užpostavljanje u Hrvatskoj prošao do Uskrsa, a onda će, ako se ministarski predsednik Štiglki ne bude držao zadane riječi i uklonio komesarjal, započeti ponovna najčešća obstrukcija, koja će u svakom po-

gledu imati dobrih uspjeha. Još će se prije Uzksra još jednom sastati članovi egzekutivnog odbora hrvatsko-slovenske stranke prava na pouzdanu konferenciju, koja će biti absolutno tajna, a sazvat će je dr. Šusterić u Ljubljani.

Rješavanje hrvatske krize.

„Budapester Tagblatt“, osvrćući se na vijest „Neue Freie Presse“, da se Cuvaj neće više povratiti na svoje staro mjesto, piše: Po našim informacijama neće se Cuvaj vratiti na svoje mjesto. U posljednjem zajedničkom ministarskom vijeću tražila je austrijska vlada, obzirom na izvanjski položaj, umirovljenje Cuvaja, ali je ipak konačno prodrla ugarska vlada sa svojim protivnim stanovištem, da se u Hrvatskoj povrate ustavne prilike tek nakon rješenja ostalih potežkoća. Izbori će se raspisati, kada hrvatske stranke budu garantirane za radnu sposobnost sabora. Ugarska vlada, nakon poboljšanja izvanjskog položaja, predložiti će hrvatskim strankama koncesije, koje ona hoće učiniti. No svakako Cuvaj ostaje na dopustu, a njegov jedini uredovni čin biti će podpisivanje naredbe glede dokinuća iznimnog stanja.

„Neue Freie Presse“ izjavljuje, da je ugarski službeni dementi njezine vijesti, gdje ona tvrdi, da će komesar Cuvaj doškora poći u mir, neistinu.

Za reciprocitet hrvatskog sveučilišta.

Dne 22 ov. mja. obdržavana je na zagrebačkom sveučilištu velika skupština dječake omladine iz Istre i Dalmacije, uz veliko saučestovanje i banovinskih djaka, za reciprocitet hrvatskog sveučilišta. Osim djaka sudjelovalo je u razpravi i rektor dr. Pazman, koji je držao oštar govor, veleći, da naš neuspjeli ne leži samo u tom, što vlada neće da prizna naših argumenata, nego i u tom, što smo mi Hrvati odvile dobroćudni ljudi, pa se naše zahtjeve ne uvažuju.

Zaključeno je pozvati akademski senat, da i on učini svoju dužnost u tom važnom pitanju. Izabran je odbor djaka iz Dalmacije, Istre i Hrvatske, koji će voditi daljnju akciju. Prihvaćena je rezolucija, da se što prije rješi pitanje reciprociteta, pa da se u tu svrhu u prvoj redu pozovu dalmatinske i istarske zastupke na carevinskom vijeću, da upotrebe sav svoj upliv kod mjerodavnih faktora, kako bi se ovo pitanje privelo sretnom svršetku.

Poslije skupštine, omladina je u velikoj povorci obišla gradom.

Talijansko sveučilišno pitanje i slavenski interesi.

Glasilo tršćanskih Slovenaca „Edinost“ posvećuje dva članka protuslavenskom držanju čeških zastupnika i članova Ivčevičevog kluba u pitanju talijanskog pravnog fakulteta. „Edinost“ konstatiira, da su ti razglašeni narodni ljudi i slavenofili pružili ruku Talijanima protiv Slovenaca i Hrvata Trsta, Istre i Gorice.

I zagrebačka „Hrvatska“ žigoše ponasanje Tresića i drugova.

Senzacija u prljavim aferama pulske občine.

Kako smo već javili, pred porotnim sudom u Rovinju vodjena je razprava proti nekim činovnicima pulske občine radi kradje pučkog novca. Te kradje iznose više stotine tisuća kruna. Obtuženici su priznali da su krali, ali porotnici ipak ih rješili. Sam „Piccolo“ pa i „Independent“ čude se nad ovakvom pravosudnim šandalom, ali opravdavaju ga i prikazuju pravoriek porotnika kao odgovor na nastojanja Hrvata da ove prljave afere prenesu na političko polje. Sada će ljudi na talijanskim občinama moći mirno krasiti sigurni svog imuniteta.

Gospodarski pregled.

Razrust parobrodarskog društva „Puglia“.

Milan, 25 veljače. Parobrodarsko društvo „Puglia“ u Baši, koje je obavljalo službu između Italije i Luka Crnogore, Albanije i Dalmacije, uslijed ratnih prilika i štrajka, zaključilo je razrust.

Sjećajte se Družbe SS. Ćirila i Metoda.

Marko Markovina

Split

Iza Prokurative (vlastiti stan)

Telefon 93.

Tek. račun kod Filialke Banca Comerc. Triestina.

I. ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE

Eternit za moderne krovove — postavljaju po specijalnim radnicima.

Cieve od keramike

Dimnjaci

Piočice za kuhinje, hodnike itd.

Stakla prosta i ornamentalna

Peči glinene postavljaju po specijalnim

Sparherde radnicima

Papendek tanki i debeli

Zahodi porculane konopečni — posuda, daščica, spremi za vodu i dr.

2. GRADJEVNO PODUZEĆE

ovlašteno Dozvolom c. k. Namjestništva u Zadru, izvadja sve radje svoje struke.

3. PRVA SPLITSKA MLJEKARNA.

Vlastiti pomješaća putem Poljuda, Prodaj Mljeka, Gnjioja, Prašića za razvod — američke i njemačke pasmine.

Naslov za pisma i telegrama:

„Marko Markovina — Split“.

KO ŽELI ZDRAVLJA

neka pohodi glasovito

Spljetsko sumporno kupalište

NAGY I DRUG

koje posjeduje, kako već poznato, najljekovitiju mineralnu vodu u Evropi. U jednoj litri sadržano je 31,5 grama razne soli. — Otvoreno cijelu godinu.

Prospekte šalje uprava.

Losconcz & Hatvanski paromlinovi od Borsod Mischolz i Istvanskog dioničkog društva proizvadaju najbolje i najizdašnije vrsti

.. BRAŠNA ..

Najveće mlinsko poduzeće.

Dnevna produkcija 700.000 kilograma brašna.

Oglavno zastupstvo i skladište kod tvrdke:

FRAN LENTIĆ Trst.

Prodaje se pokućstvo

sastojeće se od jedne spavaće sobe, sobe primanja, blagovaone i kuhinje, u veoma dobrom stanju, sve ukupno ili na pojedine komade. Potanje obavijesti daje g. Ivo Jadronja, c. k. pošt. podčinovnik.

- - GRADJEVNO PODUZEĆE - -

PETAR BLASOTTI & FRANO ŠKOTON

IZPITANI ZIDARSKI MAJSTOR - - ŠIBENIK

PODUZIMLJE SVAKU VRSTU GRADJEVNIH RADNJA I POPRAVAKA. — SPECIJALISTA U GRADNJI ŠTEDNJAKA (SPARHETA) I SOBNIH PEĆI

PODUZIMLJE ČVRSTE RADNJE U CEMENT BETON (EISENBETON) BEZ POTREBE ŽELJEZNIH GREDA. — POSEBNA KANCELARIJA ZA NACRTE I TREBOVNIKE KUĆA PASINI PUT SUDISTA.

PRVORAZREDNOM DIPLOMOM I ZLATNOM MEDALJOM :: NA RIMSKOJ I BRUSELSKOJ IZLOŽBI NAGRADJENA ::

TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA

VLADIMIR KULIĆ ŠIBENIK

PREPORUČA SVOJE PROIZVODE P. N. gg. ŽUPNICIMA, CRKVINARSTVIMA I BRATOVŠTINAMA.

POZOR!

Na sve naručbe što se prime inicijativom Hrv. kat. - nar. djačtva, na korist njihovu davam 5%.

JESAM LI PLATIO PREDPLATU?

S III 3/11.

OGLAS.

Potpisani, kao upravitelj stečajne mase „Seoske Blagajne Štedionice Zajmovnice na neograničeno jamčenje u P. Šepurini“ donaša ovim do znanja, da će se na 29 Ožujka 1913 u sobi br. 2 kod c. k. kotarskog suda u Šibeniku držati javna dražba slijedećih nekretnina uz niže navedene najniže cijene:

Nekretnine u p. o. Prvića.

čest. zgr. 228	za K 377:58	čest. zem. 971/2	za K 36.52
" 360	" K 69:14	" 975/4	" K 273.06
" 919/2	" K 22:66	" 975/5	" K 22.80
" 921/1	" K 7:20	" 974/4	" K 1:82
" 962/1	" K 1:—	" 1046/3	" K 12:—
" 965/1	" K 147:55	" 1177	" K 62.80
" 966/1	" K 136:80	" 1489/1	" K 322:—
" 966/2	" K 215:60	" 1489/2	" K 322:—

Nekretnine u p. o. Zatona

čest. zem. 3243/3	za K 69:

Iz grada i pokrajine.

Srednjišno pitanje i naš list, Trška "Edinstvo" prenos skoro u cijelini učlanak o postupku dr. Triesda i dr. o pitanju talijanskog pravnog fakulteta podupravo usvajajući naš nazore.

"Graničari" u Sokolu. Kako je već bilo najavljeno, u nedjelju 2. rujna dat će sokolski diletački klub "Graničare", izvorni pučki igračak s pjevanjem i plešom u tri razdjele sa sedam promjenja. Početak točno u 7/8 sati večer,iza predstave pjesni vjenčić. Obzirom na troškove, koje iziskivala oprema ovog velikog djela, stavljenja je i mala ulaznina i to: sjedala u ulazničnom u prvom odjelu 70 para, sjedala u ulazničnom u drugom odjelu 50 para, a stajanje 30 para.

Gostovanje osječke opere i opere. Dne 1. svibnja osječka opera i opera, predstavnica hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu, imala bi u našem gradu odpočeti serijom opernih i operetnih predstava. Na repertoaru su stvari većnom za Šibenik sasma nove. Solisti, ensemble te orkestar — jedno 120 osoba — veoma su dobri, što dokaze i činjenica da je baš osječko kazalište pozvano za ljetosku glavnu opernu sezonu u Opatiju. Nadamo se, da će svi faktori doći u susret te omogućiti gostovanje osječkog kazališta.

Mjestni odbor za "Jadransku izložbu" za naš grad se je konstituirao, te je izabrao predsjednikom upravitelja luckog ureda Marijana Selestina, a tajnikom nadučitelja Belamarica. Članovi su gg.: G. Matavulj, kap. Grubišić, Ivo Antić-Poluš, U. Posco.

Don Franu Bulić, Antonije Stražić i oni iza Stražića. Primamo iz Splita:

Pročitajte, molim vas, zadnji broj Stražićeva "Jedinstva", u komu Antonije za račun nekih Splitskih Velikana udara na Don Franu Bulića!

Kada ste to pročitali, onda pročitajte Gracjanovu priču o pazarskom pelivanu. Ako je ne znate, evo vam je:

Doveo pelivan na pazar magare, sasma obično dugoušasto magare, stavio ga u kajbu i stao mamiti svjet u svoj dučan, vičući i telaleći da je uhvatio živa Jupitrova orla i da ga pokazuje za plaću. Nahrho svjet sa pazaru, da vidi čudo nevidjeno — svetu Jupiterovu pticu. Ulaze u dučan prvi, gledaju, nasmiju se, i izadju. A pelivan svedjer telali, da je to Jupiterov orao: pokazuje mu perje, pokazuje krila, božansko držanje, ponosni pogled Jupiterova ljubimca. Svjet zabeležen sluša pelivanu, koji pelivanskom vještinom, ustrajnim govorom i prikazivanjem, zaklinjanjem, da je to pravi orao, malo po malo svjet sugerisirao, te na koncu svi uvjereni gledaju pravog orla Jupiterova u pelivanovu magaretu. U to unide u pelivanov dučan prosti seljak, pogleda magare, posluša pelivanu, pa sasma niko izlazi: ta to je magarac! Čim je izgovorio, oboriše se na njega udaci i zlostavlja ga, jer da je uvredio svetu Jupiteru pticu i Jupitera samoga!

Tako vam je i u Splitu! Don Franu Bulić onaj je prosti seljak Gracjanove priče, koga pelivan mnogogodišnjim telalenjem nije uvjeroj, da su se smrtnici, što ih pelivan pokazuje u kajbi "Našeg Jedinstva", a koje on pozna iz gradskog života i još sa školskih klupa, zaodjeli orlovskej perjem, nego u njima svak vidi ono što je seljak vido u pelivanovoj kajbi. I zato kopitanje pelivanovih orlova!

Numeriranje kola. Da se zapreže rani prekršaji, občinski je upravitelj odredio

da sva kretanja koja za prevoz bilo moguće bilo poljskih proizvoda, a tako isto kolje i bicikli, budu označeni vidljivim brojem.

Originalno samoubojstvo. Prekjucer Marko Kričić iz Kričaka kraj Drniša počinio je samoubojstvo na veoma originalan način. Stavio je u usta dinamit te upadio, na što je dinamit eksplozirao te mu razmalo glave, dočim je truplo ostalo čistovo. Uzrok samoubojstvu je u lošim finansijskim prilikama.

Redarstvene vesti. Od 10 do 21 sati, naše je redarstvo — između staloga — mulo sudu dva radi tjelesne oglede i jednog radi utrade straže. Ostali slučajevi, u kojima je redarstvo moralo uređivati, odnose se najviše na proljevane nečistili, bacanje smeća itd.

RAZNI BRZOJAVI.

Kriza u Ugarskoj.

Budimpešta, 25 veljače. Jučeranjem sjednici parlamenta opozicija nije sudjelovala. Ministar predsjednik Lukacs odgovorio je na interpellaciju u stvari Desyjeva procesa te je napao na koaliciju Wekerleve vlade, jer da je i ona upotrebljavala državni novac u stranačke švrhe.

Budimpešta, 25 veljače. Ministar nastave Zehy demisionirao je radi po Lukacsu poraznog Desyjevog procesa. Kralj je demisiju prihvatio.

Budimpešta, 25 veljače. Položaj Lukacsu uzdrman. Njegov odgovor na interpellaciju o Desyjevu procesu bio je vrlo nesrećan.

U jednom intervjuu bivši ministar predsjednik koalicione vlade Wekerle reagira protiv napadaja Lukacsevih na koalicioni režim. „Ja bih mogao — veli Wekerle — Lukacsu sada odpraviti, ali si to pridržavam za drugu prigodu“.

Smrt aviatičara.

Beč, 25 veljače. Austrijski aviatičar inžimir Wilhelm Kress izumitelj letelj zraka, preminuo je u Altmünsteru.

Štrajk u ludnici.

Trst, 25 veljače. Čitavo osoblje ovđešnje ludnice dalo se u štrajk iz solidarnosti s odpuštenim čuvarom.

Liet Trst-Rim zabranjen.

Trst, 25 veljače. Vlada je zabranila avijatiku Vidmeru zamisljeni liet Trst-Rim, jer Trst spada u zonu, u kojoj je nevojnicim zrakoplovima liet zabranjen.

Revolucija u Mexiku.

Newyork, 25 veljače. U Mexiku borbe traju. Predsjednik Madero i podpredsjednik Saures usmrćeni su. Kada su vodjeni u tamnicu, učinjen je pokušaj da ih se oslobođi.

**TRAŽI SE
Postužnik - -
- - za tiskaru**

Upitati se u

„Hrvatskoj Tiskari“ — Šibenik.

Predplatite se
— na „Hrvatsku Rieč“!

Austrijansko parohijsko društvo za Šibenik

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1912. slijedeće
glavne pruge:

Trst — Metković A (poštanska)
Putovanje iz Trsta pomoćnjak u 5 sati posle podne povratak svake subote u 6.15 sati prije podne

Trst — Metković B (poštanska)
Putovanje iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne povratak svake srede u 6.15 sati prije podne

Trst — Metković C (poštanska)
Putovanje iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne povratak u četvrtak u 6.15 sati prije podne

Trst — Korčula (poštanska)

Putovanje iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne povratak svake srede u 6.15 sati prije podne

Trst — Šibenik (poštanska)

Putovanje iz Trsta u petak u 5 sati posle podne povratak u četvrtak u 6.15 sati prije podne

Trst — Makarska (trgovačka)

Putovanje iz Trsta svake srede u 6 sati pos. pod povratak svaki ponoćnjak u 1.15 posle podne

Trst — Vis (trgovačka)

Putovanje iz Trsta u subotu u 7 sati pos. podne povratak svaki četvrtak 7.15 pos. podne

Vodovode

Šmrkove

svi vrsti izradjuje
najveća slavenska tvrdka

Monarkije

ANT. KUNZ

Hranice (Morava).

Praktične upute i približni
troškovnici badava.

NOVO IZRADJENE

RADNIČKE KNJIGE ::

SLUŽBOVNE KNJIGE -

NABAVLJAJU SE U

HRVATSKOJ TISKARI

(Dr. Krstelj i drug) Šibenik.

„CROATIA“

osiguravajuća zadružna u Zagrebu jedini je domaći osiguravajući zavod :: Utemeljena g. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj

palači, uga Marovske i Preradovićeve ulice.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZA-

STUPSTVA: Osiek, Rieka, Sarajevo, Ljubljana i Novi Sad.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I., II. kat

Telefon 25-94

Ova zadružna prima uz povoljne uvjete slijedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica, industrijalnih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETNINA (pokrovstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLODINA (žita, sijena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi
Od tega temeljna glavnica
Godišnji prihod premije
Isplaćene odštete

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

SPUŽAVA

RAFINIRANIH I PROSTIH

svake veličine i oblika

za sve moguće potrebe te za toilette

imade veliku zaliha

SPUŽVARSKA ZADRUGA

U KRAPNUJU

Naručbe adresirati na:

Spužvarska Zadruga - Šibenik.

OGLAS.

Čestimo se javiti, da uz dosadašnje naše proizvode pravimo i specijalni škerlet za naše težačke kape i ostalo u raznim vrstama, bojama i cijenama, a uspijeva nam veoma dobro.

Cijene su mu veoma umjerene. Gg. vanjski trgovci i radionice kapa, mogu se obratiti direktno tvornici za uzorce i cijene.

PRVA DALMATINSKA TVORNICA PREDIVA I TKALA I SPECIJALNOG ŠKERLETA

PAŠKO RORA i drug u ŠIBENIKU.

VELIKA ZALIHA

MUŽKIH ODIELA ZA ZIMSKU SEZONU

NAJMODERNIJEGA KROJA — — — UZ VRLO UMJERENE CIENE.

— SUVIŠE ODIELA ZA AMERIKU. —

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK

Ne boji se nikakove utakmice.

Velika zaliha svakovrstnih

MREŽA OD PAMUKA

(KOTUNA) od prve svjetske tvornice.

Suviše

MREŽA TALIJANSKIH (puljizkih)

**BAČAVA
HRASTOVIH**

OD 3/4 DO 4 HL.

KRALJICA DAGMAR

HISTORIČKI ROMAN

ČESKI NAPISOV VACLAV BENEŠ TRŽEBISZKY PREVEO PAVAO M. RAKOŠ

"Mogao bi ga — svjetli vojvoda — odmah lako vratiti..."

Černinovcu se pri svakoj riječi grle sve više stiskalo.

Pršemisl nešto se nasmijao...

"Kako?... Za svoju iskrenost triput si mi miliji!"

Vojvoda je šta više mladog čovjeka pomilovao po opaljenom licu.

Sobjehrd odanuo je.

"S Draguškom rukom..."

"Htio si reći s Margaretinom!"

Vojvoda je za tim uštao, lice mu postalo ozbiljno, ispravio se... Sobjehrdova duša zadrhtala je pred njim... Pršemisl je tako iznenadno postao knez. Takvog ga mladi Černinovec nikad još vidio nije...

"Da li se sjećaš svatbe u Bukovcu?"

Pršemisl govorio je dubokim glasom. A Sobjehrd nije dao ni da odgovori. Odmah je nastavio...

"Na svatbi bio je danski kraljević... Izrazio je istu želju kao i ti... I da li znaš, što sam mu odgovorio? — Kad budemo ravni jedan drugomu... Tada mu ništa nisam mogao da obećam..."

"A ako sad ne dodje?"

"Za usluge, koje nam iskazao tvoj otac, radi kojih smo dužni zahvalnost tvojem rodu, za tvoj put, na kojem si nam donio vijest iz rodnog kraja... za čas zaboravit ču. Tvoju molbu pripisujem mlađakoj nepromišljenosti. Svoju sklonost očuvat će ti za uvijek..."

"Svoju sklonost, svjetli vojvodo? — I ništa više? Samo svoju sklonost... A ipak je kneževa sklonost mnogo brža nego bujica i prolaznja nego pjena na vodi..."

Sobjehrd nije znao, kako je dospio u dvorište; lice mu gorilo najjačom vatrom, u glavi mu se vrtilo...

"Za Boga, Sobjehrd, budi pametan, našeg ti prijateljstva..."

"Sama sklonost... samo prijateljstvo... i skoro sam im manje nego rob..."

"Ti si bio kod oca?... Sobjehrd!"

Černinovec je, što je brže mogao, krenuo prema Strahovskom bedemu. Vratislav ga jedva dostigne...

"Što je dogodilo? — Ta govori..."

"Nesrećan sam... tako nesrećan, da ti to nemogu izreći..."

"Nisi li možda rekao ocu za ruku moje sestre..."

"Pogodio si!"

"A otac?"

Sobjehrd pustio se u čudan smjeh i s obim rukama uhvatio se za glavu.

"Pripisao je to mojoj nepromišljenosti i obećao mi svoju sklonost... Da li je moguće naći otrcvnije riječi, Vratislave, nego što su bile riječi tvojega oca i mojeg vojvoda?... Sve je... posve je sve... sve je izgubljen... sve uništeno..."

"A naše prijateljstvo, Sobjehrd?"

"A naše... Vratislave..."

Oba mlađa čovjeka šuteći stajali jedan prema drugom i nisu opazili, da se približuje bedemu četa konjanika, na kojima se sve svijetljilo od zlata. Medju konjanicima sjajila se i biskupska mitra, ukrašena najrednjim draguljima, s pastirskom palicom... Bio ih priličan broj, a svi su bili kao rodjena braća... Na obronku, odakle se s Bijele Gore otvara pogled na Hradčane, ustawili se, prednji skupili skupa, govorili su tuđe, nerazumive riječi, pokazivali na svetovitski hram, a onaj s mitrom i palicom s dugim, nopolničkim pogledom zagledao se u gradske zgrade. I kad su opet krenuli, rasipalo se svjetlo iz njih...

"Danci... To su oni... oni su... već idu po nju... Moja Draguška... moja jedina dušo..."

Sobjehrd kriknuo je najboljnjim glasom, i prije nego se Vratislav okrenuo njemu, već mu iza nedalekog ugla iščezao iz vida...

Zaista su došli Danci po Dragušku za svog gospodara...

I za tog dana nije se više vidjelo Sobjehrda na vojvodinom dvoru, dok se nije tek zadnje noći dovolio amio nepoznat i neopažen... I bio je takodjer svjedok razgovora između Draguške i njezine majke... Svaka riječ, koju je donio tih noćnih lahor s usnicu Pršemislove kćeri do njegovog uha, bila je mač za njegovo srce, a ipak nije mogao odavde, kao da mu na nogama bio teški lanac, šta više ni disao nije, samo da čuje svaku riječu...

Sam Bog zna, kakve se misli tada radjale u njegovoj glavi i što ga dovelo amo. Oči mu ispod obrva bile nekako duboko upale, u licu je omršavio, kao da više noći spavao nije...

"Budi srećna, budi zadovoljna, budi blažena... Draguško, da li me čuješ... S Bogom... do vidova..."

Tog časa pokazali se nad Pragom prvi sunčani zraci, na Hradčanima nastala je buka, neobično za rane zore... Za mladog čovjeka, koji se pre o dvorišta više spoticao nego što je koracao, niko se brinuo nije, i ako bi ga sekoj sjetio, niko se ne bi usudio, da ga ustavi. Sobjehrd Černinovec bio je na Hradčanima u vojvodskom dvoru kao u drugoj kući...

Draguška je već opet bila na prozoru. Cijelu noć jedva je za časak zaspala... posve dobro je čula, da je neko zove, da joj veli s Bogom... Digla se iz kreveta, zaognula se i plašljivo pogledala je u dvorište... A ondje već nikog bilo nije. Samo je služe vidjela, a svi su bili u najsvjećanijem odjelu... Možda je to samo sanjala...

! još joj neprestano šunilo u mladoj glavi: "Budi srećna, budi zadovoljna, budi blažena..." sa sve zategnutijim odjekom, dok se tihom nisu otvorila vrata i dok nisu ušle u sobu djevojke, koje će je danas očešljati i obući u vjenčanu opravu...

III.

I tek što se diglo nad Pragom sunce, dolazile su prema Hradčanima i Strahovskom bedemu iz svih ulica bezbrojne rpe gradjana, gradjanka, mladića, djevojaka i sluga.

Danas će odvesti Dragušku od oca, od majke, za rijeke, za brda, preko šuma sve do mora... Tek što je stigla u rodnii kraj, tek što ih upoznala i počela da ljubi, već je otimaju od njih... A tako je valja sudjeljeno vojvodskim sinovima i kćerima. Koliko puta su već morale kćeri roda Pršemislova u ludjinu, a za tim bilo je, kao da je uspomena na njih potonula u vodu... A kamo god su došle, svuda su ih blagoslovili i nigdje nisu žalili njihov dolazak... Plakali su za njima; sve im dobro želili na putu, molili se za njih; a kako da se rastanu s ovom kneževskom kćerkom? — Preko mora nije još nikad išla nijedna. I gradjanke su već sad pomicljale, kako će biti Draguški, i pri tim mišljale udarale im suze na oči, da skoro nisu vidjele ni puta pred sobom. Kao da su joj majke!

Na Hradčanima i odavle sve do Strahovskog bedema bila je glava do glave; zastupana je bila svaka starost, svaki stalež...

(Nastaviti će se).

HRVATSKA VEREJSKA BANKA

PGDRUŽNICA ŠIBENIK

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIĆCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
— BRZO I UZ POVOJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SREĆAKA NA OPROČNO ODPLAĆIVANJE.
OSJEGURANJE PROTI OUBITKU ŽRIEBANJA, REVIZIJA
SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
— NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

HRVATSKA TISKARA

(Dr. Krstelj i drug) :- Šibenik :- (Dalmacija).

Veliko skladište svih vrsti tiskanica za župske i občinske uredje.

Tiskanice izradjene su na finom i trajnom papiru, a cijene su im veoma nizke. Pri naručbama za veću točnost, uz broj popisa valja naznačiti i naslov tiskanice.

Izradjuje sve vrsti posjetnica, poziva za zabave i koncerte, jestvenike, diplome, cienike, protokole, brošure itd. itd.

Za sokolska društva imamo naročite Clisché i znakove, te smo u mogućnosti svaku naručbu izvršiti na podpuno zadovoljstvo. Naročito smo snabdjeveni krasnim slovima za izradbu svake vrste i veličine plakata. Čista papira svake vrste i količine, kao i obvoja prodajemo uz vrlo nizke cene.

Svi poslovi izvršuju se najvećom preciznošću i vrlo brzo.

Vlastita knjigovežnica

obskrbljena svim potrebnim i najmodernijim strojevima kao i onim za rezanje, perforiranje, pozlaćivanje i t. d. Uvezuje sve crkvene knjige, Missale, protokole, brošure, te sve radnje u knjigovežku struku zasjecajuće.

Napomenuti nam je, da smo svim radnjama, kao i papiru i tiskanicama ciene znatno snizili.

Pojodjelska Zajmovna Blagajna

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo

u ŠIBENIKU.

Ukamačuje novac na uložne knjižice uz

5%

Papir i kupe za
ogreće
ABADI
PARIS
Dobija se u svim knjižarama

Velika Zlatarija
G. PLANCIC
Vis-Stari Grad-Velaluka
ŠIBENIK.

National Bank
of
Croatia
and
Slavonia
Banka Hrvatske i Slavonije
in Šibenik

Hrvatske narodne poslovice
uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano
K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavljaju se
kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku
i u svim knjižarama.